C/2023/1067

15.12.2023.

P9_TA(2023)0195

Vlastita sredstva: novi početak za financije EU-a, novi početak za Europu

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. svibnja 2023. o vlastitim sredstvima: novi početak za financije EU-a, novi početak za Europu (2022/2172(INI))

(C/2023/1067)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članak 311. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. ožujka 2007. o budućnosti vlastitih sredstava Europske unije ([1]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi") ([2]),

— uzimajući u obzir završno izvješće i preporuke Skupine na visokoj razini za vlastita sredstva pod nazivom „Financiranje EU-a u budućnosti" iz prosinca 2016.,

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom ([3]),

— uzimajući u obzir Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ([4]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2022. o povećanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. 2027.: otporan proračun EU-a prilagođen novim izazovima ([5]),

— uzimajući u obzir prijedlog Komisije o Prijedlogu odluke Vijeća o izmjeni Odluke (EU, Euratom) 2020/2053 o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (COM(2021)0570),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije o sljedećoj generaciji vlastitih sredstava za proračun EU-a (COM(2021)0566),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 16. rujna 2020. o Nacrtu odluke Vijeća o sustavu vlastitih sredstava Europske unije ([6]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. svibnja 1965. o prijedlozima Europske komisije u vezi s financiranjem zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i stvaranjem vlastitih sredstava za EEZ ([7]),

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća od 21. travnja 1970. o zamjeni financijskih doprinosa država članica vlastitim sredstvima Zajednice ([8]),

([1]) SL C 27 E, 31.1.2008., str. 214.
([2]) SL L 243, 9.7.2021., str. 1.
([3]) SL L 424, 15.12.2020., str. 1.
([4]) SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.
([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0450.
([6]) SL C 385, 22.9.2021., str. 256.
([7]) https://www.cvce.eu/en/obj/european_parliament_resolution_on_commission_proposals-en-9c67ed5c-af04-4eab-bf89-445996e987f1.html.
([8]) SL L 94, 28.4.1970., str. 19.

— uzimajući u obzir Ugovor kojim se izmjenjuju određene proračunske odredbe ugovorâ o osnivanju Europskih zajednica i Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica od 22. travnja 1970. ([9]) (Ugovor iz Luxembourga),

— uzimajući u obzir svoje amandmane usvojene 22. lipnja 2022. na Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije, Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i Uredbe (EU) 2015/757 ([10]),

— uzimajući u obzir svoje amandmane usvojene 22. lipnja 2022. na Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama (CBAM) ([11]),

— uzimajući u obzir svoje stajalište od 16. prosinca 2020. o Nacrtu uredbe Vijeća o utvrđivanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. ([12]),

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća usvojene 21. srpnja 2020.,

— uzimajući u obzir pilot-projekt pod nazivom „Studija izvedivosti za ponovnu uporabu u socijalne svrhe sredstava zamrznutih i zaplijenjenih zbog sankcija EU-a donesenih nakon ruske vojne agresije na Ukrajinu” ([13]),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenja Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku te Odbora za ustavna pitanja,

— uzimajući u obzir pismo Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračune (A9-0155/2023),

A. budući da si u skladu s člankom 311. UFEU-a Unija mora osigurati sredstva potrebna za postizanje svojih ciljeva i provođenje svojih politika, a njezin proračun, ne dovodeći u pitanje druge prihode, treba se u cijelosti financirati iz vlastitih sredstava; budući da se člankom 311. UFEU-a predviđa i da se, prije donošenja odluke o vlastitim sredstvima, Vijeće mora savjetovati s Europskim parlamentom;

B. budući da doprinosi koji se u velikoj mjeri temelje na bruto nacionalnom dohotku (BND) čine proračunske odluke previše ovisnima o državama članicama; budući da se proračun Unije financira i stvarnim vlastitim sredstvima kroz carine i porez na dodanu vrijednost (PDV), koje države članice obično smatraju nacionalnim doprinosima proračunu Unije;

C. budući da je Sud Europske unije presudio da je „izvršavanje proračunske nadležnosti Parlamenta na plenarnom zasjedanju od posebne važnosti za transparentnost i demokratski legitimitet djelovanja Unije” ([14]);

D. budući da plan za uvođenje novih vlastitih sredstava u pravno obvezujućem Međuinstitucijskom sporazumu obvezuje institucije da pitanje financiranja proračuna Unije zadrže visoko na popisu političkih prioriteta kako bi se osigurao održiv način za refinanciranje dugova nastalih u kontekstu instrumenta NextGenerationEU (NGEU) te se u njemu navodi da bi Komisija u drugi paket novih vlastitih sredstava mogla uključiti porez na financijske transakcije i financijski doprinos povezan s korporativnim sektorom ili novu zajedničku osnovicu poreza na dobit;

E. budući da potreba za otplatom instrumenta NextGenerationEU, gospodarski i društveni šokovi prouzročeni ničim izazvanom i neopravdanom ruskom invazijom na Ukrajinu, velik utjecaj inflacije na proračun Unije i sve snažnija svjetska utrka za oblikovanje budućnosti proizvodnje koja se temelji na tehnologiji čiste energije, pod utjecajem masovnih javnih intervencija svjetskih sila kao što je američki Zakon o smanjenju inflacije, kao i drugi novi izazovi za Uniju, ukazuju na potrebu za ponovnom procjenom sustava vlastitih sredstava Unije i to iskorištavanjem punog potencijala novih istinskih vlastitih sredstava kako bi se osiguralo dugoročno održivo financiranje proračuna Unije;

([9]) SL L 2, 2.1.1971., str. 1.
([10]) SL C 32, 27.1.2023., str. 108.
([11]) SL C 32, 27.1.2023., str. 320.
([12]) SL C 445, 29.10.2021., str. 240.
([13]) PP 07 23 05.
([14]) Presuda od 2. listopada 2018., Francuska Republika/Europski parlament, C-73/17, ECLI:EU:C:2018:787, t. 35.

F. budući da je pandemija bolesti COVID-19 imala velike posljedice za socijalnu strukturu i gospodarstvo EU-a te da predstavlja dugoročne izazove za naš gospodarski i socijalni oporavak; budući da je pandemija iznijela na vidjelo važne potrebe za financiranjem u Europi na koje se najbolje može odgovoriti zajedničkim djelovanjem na ključnim politikama;

G. budući da izvješće o konačnim ishodima Konferencije o budućnosti Europe od 9. svibnja 2022. uključuje prijedlog plenarne sjednice da „EU mora uzeti u obzir društveni i gospodarski učinak rata protiv Ukrajine te vezu između gospodarskog upravljanja EU-a i novoga geopolitičkog konteksta i ojačati vlastiti proračun novim vlastitim sredstvima”; budući da je na Konferenciji o budućnosti Europe predloženo da se proračun Unije poveća novim vlastitim sredstvima ([15]) i da bi Europski parlament trebao odlučivati o proračunu Unije, jer je to i pravo parlamenata na nacionalnoj razini ([16]);

H. budući da je Parlament već iznio svoje stajalište u korist ukidanja svih rabata i ispravaka, pojednostavnjenja vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u, jedinstva proračuna EU-a te primjene novčanih kazni i naknada kao dodatnog prihoda za proračun Unije;

I. budući da je Komisija u prosincu 2021. predstavila zakonodavni prijedlog kojim će se uvesti tri nove kategorije vlastitih sredstava na temelju sustava trgovanja emisijama, mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama i prvog stupa Konvencije Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) o međunarodnom oporezivanju dobiti;

J. budući da je stajalištem Parlamenta od 23. studenoga 2022. o Prijedlogu odluke Vijeća o izmjeni Odluke (EU, Euratom) 2020/2053 o sustavu vlastitih sredstava Europske unije ([17]) općenito podržan taj prijedlog kao važan, iako nedovoljan korak; budući da Vijeće nastavlja razmatrati taj prijedlog;

K. budući da se sektorsko zakonodavstvo o sustavu trgovanja emisijama i mehanizmu za prilagodbu ugljika na granicama treba donijeti u drugom tromjesečju 2023.; budući da još nije usvojena multilateralna konvencija o prvom stupu sporazuma OECD-a kao ni njezina usklađena provedba na razini Unije;

L. budući da se primjećuju prvi znakovi pozitivnog utjecaja politike o vlastitim sredstvima koja se temelje na nerecikliranoj plastici;

Argumenti za reformu politike prihoda proračuna EU-a

1. tvrdi da se financije EU-a nalaze u kritičnoj fazi kada bi nedostatak reformi imao vrlo štetne učinke na budućnost Europske unije i njezinih politika i ciljeva te na povjerenje građana i ulagača u Uniju;

2. naglašava ključnu i sve veću važnost proračuna Unije u ostvarivanju glavnih ciljeva politike Unije, njezinih vodećih programa i njezine sposobnosti reagiranja na krize; ističe višestruke izazove s kojima se EU suočava, kao što su izgradnja otvorene strateške autonomije, posebno u području industrijske politike, zdravlja, svemira, hrane, sirovina, kemikalija i otpornosti, okončanje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima, promicanje zelene i digitalne tranzicije u kojoj nitko nije zapostavljen, borba protiv klimatskih promjena i krize u pogledu bioraznolikosti, ostvarivanje europskog stupa socijalnih prava, osiguravanje rodne ravnopravnosti, dovršetak zdravstvene unije i energetske unije te financiranje važnih zajedničkih projekata kao što su obrambena suradnja, civilna zaštita i svemir; podsjeća da je Komisija navela da nepredviđene potrebe koje je uzrokovao rat u Europi znatno nadilaze sredstva koja su dostupna u postojećem višegodišnjem financijskom okviru (VFO); smatra da sve nove politike i izazovi Unije moraju uključivati nova financijska sredstva i dodatne nove resurse;

3. u tom pogledu ponavlja da snažno, pouzdano i otporno financiranje proračuna Unije zahtijeva raznolik i proširen skup vlastitih sredstava; uvjeren je da dobro osmišljena reforma vlastitih sredstava Unije ima golem potencijal ne samo za jačanje financiranja njegovih proračunskih potreba, već i za jačanje rezultata politika, poboljšanje fiskalne ravnoteže između Unije i njezinih država članica te dodavanje vrijednosti ukupnom javnom financiranju;

([15]) Konferencija o budućnosti Europe, prijedlog 16.
([16]) Konferencija o budućnosti Europe, prijedlog 39.
([17]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0404.

4. podsjeća da je Unija obvezna otplatiti glavnicu i kamate za sredstava pozajmljena u okviru plana oporavka EU-a; u tom pogledu podsjeća da su institucije Unije usvojile „plan otplate” u obliku pravno obvezujućeg međuinstitucijskog sporazuma kojim se uspostavlja plan za uvođenje novih vlastitih sredstava za pokrivanje troškova zaduživanja u potpunosti; u tom kontekstu podsjeća da rejting AAA Unije kao kvazidržavnog zajmoprimca ovisi, među ostalim, o pouzdanosti i vjerodostojnosti daljnjeg postupanja institucija na temelju njihove političke prednosti uvođenju novih vlastitih sredstava; podsjeća da troškovi otplate Instrumenta Europske unije za oporavak (EURI) i njihove fluktuacije već imaju negativan učinak na proračun Unije i ponavlja svoj poziv Komisiji da se pozabavi pitanjem EURI-ja u reviziji VFO-a u sredini razdoblja te da proračunsku liniju za EURI postavi izvan gornjih granica VFO-a;

5. podsjeća na svoje prethodno navedeno stajalište od 23. studenoga 2022. o prijedlogu za izmjenu Odluke o vlastitim sredstvima; podsjeća da je općenito podržao inicijativu za uvođenje triju novih izvora prihoda na temelju sustava trgovanja emisijama, mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama i prihoda od prvog stupa OECD-a;

6. izražava visoka očekivanja u pogledu toga da će se, uz vlastita sredstva koja se temelje na sustavu trgovanja emisijama i mehanizmu za prilagodbu ugljika na granicama, dugogodišnji zahtjev za boljim povezivanjem prihodovne strane proračuna Unije s politikama zaštite okoliša i uključivanjem klimatskih pitanja u politike rashoda i prihoda napokon provesti u djelo; konstatira da su sektorski pregovori o mehanizmu za prilagodbu ugljika na granicama i sustavu trgovanja emisijama doveli do dogovora; pozdravlja činjenicu da su pravni tekstovi koji proizlaze iz Direktive o sustavu trgovanja emisijama i Uredbe o CBAM-u i dalje u potpunosti usklađeni s prijedlogom o vlastitim sredstvima; poziva institucije Unije da temeljito procijene posljedice po procjene prihoda; ustraje u tome da se takve analize ne koriste kao izgovor za sprečavanje donošenja odluka i poziva Vijeće da što prije poduzme korake prema usvajanju relevantnih pravnih tekstova; nadalje, prepoznaje da će se dugoročno, s obzirom na to da se proces dekarbonizacije nastavlja prema planu, smanjiti prinosi od vlastitih zelenih sredstava;

7. konstatira da će se trenutačno upućivanje u prijedlogu o vlastitim sredstvima na vlastita sredstva iz prihoda od sporazuma o prvom stupu OECD-a i skupine G20 morati ažurirati u skladu s multilateralnom konvencijom i povezanom direktivom Unije kako bi se odredbe u državama članicama provodile na usklađen način; međutim, vrlo je zabrinut zbog toga što pregovori o reformi prvog stupa na globalnoj razini presporo napreduju;

8. smatra da su ta nova vlastita sredstva potrebna kako bi se izbjeglo to da sljedeća generacija Europljana otplaćuje glavnice i kamate sredstava pozajmljenih u okviru NGEU-a, bilo povećanim opterećenjem poreznih obveznika bilo rezovima u redovitim programima Unije koji izravno utječu na korisnike i vlasnike projekata; čvrsto vjeruje da bi institucije Unije i politički akteri trebali građanima jasnije predočiti prednosti proračuna Unije i njegovu prihodovnu stranu; prima na znanje legitimne zahtjeve Europljana za većom socijalnom i poreznom pravdom; upozorava na to da svaki pokušaj smanjenja financiranja redovnih politika Unije kako bi se stvorio prostor za otplatu duga Unije može ugroziti dugoročne ciljeve Unije, kao što su gospodarska, socijalna i teritorijalna konvergencija, rodna ravnopravnost, istraživanje i inovacije ili zelena i digitalna tranzicija;

9. žali zbog toga što trenutačni način na koji se financira proračun Unije podliježe nacionalnim proračunskim ograničenjima, što dovodi do pritiska na smanjenje njegova, već skromnog, ukupnog obujma i logike „poštenog povrata” čime se načelo solidarnosti ne odražava u potpunosti u središtu integracije EU-a; smatra da je ta struktura jedan od glavnih razloga zbog kojih Unija ne može učinkovito ispuniti sve svoje zadaće i obveze; vrlo je zabrinut zbog sporog napretka u modernizaciji sustava vlastitih sredstava od osnivanja Europskih zajednica;

10. žali zbog toga što Vijeće još nije odobrilo prvi paket novih vlastitih sredstava; poziva države članice u Vijeću da bez daljnjeg odgađanja i hitno usvoje nova vlastita sredstva iz prvog paketa od 14. prosinca 2021.; međutim, vrlo je zabrinut da iznosi ostvareni novim vlastitim sredstvima neće biti dovoljni za pokrivanje svih otplata i troškova zaduživanja u okviru instrumenta NextGenerationEU (procijenjeni u prosjeku na najmanje 15 milijardi EUR godišnje do 2058.); stoga poziva Komisiju da što prije, a najkasnije u trećem tromjesečju 2023., iznese sljedeći niz prijedloga; ustraje u tome da se u tim prijedlozima uzmu u obzir prioriteti Parlamenta navedeni u ovom dokumentu;

Diversifikacija izvora financiranja EU-a i pronalaženje nove ravnoteže u pogledu prihoda

11. potiče sve aktere da nastave ulagati napore u utvrđivanje novih, po mogućnosti istinskih, vlastitih sredstava i drugih izvora prihoda za proračun Unije s ciljem potpunog pokrivanja ukupnih očekivanih rashoda za otplatu glavnice i kamata sredstava pozajmljenih u okviru NGEU-a te jačanja proračuna Unije u kojem će se odustati od „dogme 1 % BDP-a EU-a”; smatra da bi se uvođenjem novih vlastitih sredstava, povrh onih dogovorenih u pravno obvezujućem Međuinstitucijskom sporazumu, ostvarile trajne koristi, ne samo u provedbi politika Unije, već i u osiguravanju statusa Unije kao vjerodostojnog i pametnog izdavatelja duga;

12. naglašava da prihodi od dodatnih vlastitih sredstava Unije moraju biti dovoljni ne samo za pokrivanje servisiranja duga obveznica Unije, uključujući nastale kamate, nego i za održavanje i olakšavanje nužnih europskih ulaganja nakon 2026.;

13. smatra da bi se prihodovna strana proračuna Unije trebala strateški iskoristiti za jačanje konkurentnosti i održivosti Unije i promicanje inovacija u EU-u te socijalne, porezne i okolišne pravde; naglašava da bi zelena vlastita sredstva trebalo dopuniti vlastitim sredstvima koja se temelje na porezu iz korporativnog sektora zbog dostatnosti, fiskalne istovjetnosti (oni koji imaju koristi od Unije i njezinih otvorenih tržišta također bi trebali doprinijeti njezinu financiranju) i opće distribucijske pravednosti među državama članicama i sektorima;

14. naglašava da se s odgovorom na klimatsku krizu i krizu bioraznolikosti javlja i potreba za mobilizacijom više resursa i ponovnom evaluacijom trenutačnih politika potpore u Uniji; čvrsto vjeruje da se prihodovna strana proračuna Unije može koristiti kako za odvraćanje od određenih negativnih ponašanja tako i za omogućivanje ulaganja u postizanje zelene tranzicije na ugljično neutralno gospodarstvo; naglašava važnost tih politika u postizanju ciljeva za 2030. i 2050., posebno kada je riječ o smanjenju emisija stakleničkih plinova i postupnom ukidanju fosilnih goriva;

Oporezivanje dobiti trgovačkih društava (BEFIT)

15. sa zanimanjem iščekuje predstojeću inicijativu Komisije „Poslovanje u Europi: okvir za oporezivanje dobiti (BEFIT)” koja je predviđena za treće tromjesečje 2023.; apelira na Komisiju da predloži jedinstvena pravila o porezu na dobit za Uniju, koja se temelje na ključnim značajkama zajedničke porezne osnovice i raspodjeli dobiti među državama članicama primjenom formule ili na propisanoj raspodjeli poreza na dobit poduzeća na temelju pravila BEFIT-a, kao nova vlastita sredstva u skladu s idejom tog plana; očekuje da će se novim pristupom tim vlastitim sredstvima koja se temelje na porezu na dobit riješiti problem nacionalnih razlika u oporezivanju dobiti koje su dosad predstavljale problem za vlastita sredstva u tom području te da će se omogućiti široko područje primjene kojim bi se obuhvatilo više poduzeća aktivnih na jedinstvenom tržištu, a ne samo nekoliko najvećih i najprofitabilnijih multinacionalnih poduzeća koja podliježu Sporazumu OECD-a o prvom stupu; upozorava da bi Komisija, ako se pregovori o Sporazumu OECD-a o prvom stupu ne zaključe u razumnom roku, trebala razmotriti druge izvore prihoda od velikih korporacija koje posluju na jedinstvenom tržištu;

„Pravedni granični mehanizam” EU-a

16. žali zbog činjenice da proizvodni lanci određenih proizvoda koji ulaze na jedinstveno tržište Unije uključuju radnike iz trećih zemalja koji ne primaju pristojnu plaću i, u nekim slučajevima, žive u ekstremnom siromaštvu; ističe da uvoz takvih proizvoda u Uniju dovodi do nepoštenog tržišnog natjecanja („socijalni damping”);

17. stoga poziva Komisiju da nastavi sa savjetovanjem s dionicima i temeljitom procjenom učinka koji se odnose na mogući zakonodavni prijedlog o „pravednom graničnom mehanizmu” kojim bi se od poduzeća koja stavljaju robu na jedinstveno tržište Unije zahtijevalo da radnicima u svojem globalnom lancu opskrbe zaposlenima u trećim zemljama isplate dnevnu plaću koja je iznad granice siromaštva i dovoljna da bi se mogli izbaviti iz apsolutnog siromaštva, kako su to utvrdile relevantne međunarodne organizacije; naglašava da bi svako poduzeće koje na jedinstveno tržište Unije uvozi proizvode koje su proizveli radnici u trećim zemljama plaćeni manje od utvrđenog praga, čime se krši takav propis, moralo platiti pristojbu koja odgovara razlici između tog praga i stvarnih primanja koja primaju njihovi radnici; smatra da bi se prihodi od pristojbi nastalih provedbom takve mjere trebali pridodati proračunu Unije; očekuje da Komisija podnese procjenu učinka na radne uvjete u trećim zemljama kao i procjenu kompatibilnosti takve mjere s relevantnim pravilima Svjetske trgovinske organizacije; smatra da bi takva mjera povećala konkurentnost poduzeća koja proizvode u Uniji u skladu s određenim standardima i uvjetima rada te pragovima plaća; poziva Komisiju da pri razmatranju „pravednog graničnog mehanizma” uzme u obzir iskustva s postojećim usporedivim mehanizmima u Uniji i svijetu poput mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama (CBAM);

Porez na financijske transakcije

18. ponovno poziva Komisiju da svojim drugim paketom vlastitih sredstava obuhvati financijske usluge, uključujući financijske transakcije; stoga poziva Komisiju da razmotri porez na financijske transakcije na razini Unije; apelira, u tom pogledu, na Komisiju i države članice uključene u pregovore o pojačanoj suradnji da učine sve što je u njihovoj moći da postignu dogovor o porezu na financijske transakcije prije kraja lipnja 2023.; potiče ostale države članice da se pridruže; smatra da porez na financijske transakcije kao vlastito sredstvo ima velik potencijalni prihod koji bi olakšao otplatu duga u okviru instrumenta NextGenerationEU i osigurao veća sredstva za prioritete Unije; ističe da bi svim prijedlozima trebalo priložiti temeljitu procjenu učinka te da bi oni trebali pridonositi ciljevima politike Unije i biti u skladu s načelom supsidijarnosti Unije;

19. skreće pozornost na sve veću ponovnu kupnju korporativnih dionica (otkup dionica) u Uniji; poziva Komisiju da ocijeni izvedivost trošarine na ponovnu kupnju dionica za poduzeća, čime bi se omogućilo stjecanje novih sredstava uz istodobno odvraćanje od te sve raširenije prakse kojom se nagrađuju strani dioničari na štetu ulaganja; u tom pogledu poziva Komisiju da prije podnošenja bilo kakvog budućeg prijedloga ocijeni mogući učinak takve trošarine na jedinstveno tržište; poziva Komisiju da kao dodatnu mogućnost razmotri zajednički i standardizirani okvir za porez po odbitku;

Porez na kriptovalute

20. predlaže uvođenje europskog poreza na kriptoimovinu, čiji bi prihodi ušli u proračun Unije kao novo vlastito sredstvo; ističe da globalno tržište kriptoimovine od krize 2008. ubrzano (iako nestabilno) raste te da je kapitalizacija u svibnju 2021. dosegnula 2 bilijuna EUR; konstatira da se kriptoimovina postupno počinje smatrati pravim sredstvom plaćanja i dijelom strategija ulaganja; naglašava da je reguliranje i oporezivanje kriptoimovine na razini Unije učinkovitije nego na nacionalnoj razini s obzirom na njezinu veliku mobilnost i prekograničnu dimenziju; u tom pogledu naglašava da bi europski porez na kriptoimovinu potaknuo stvaranje usklađenog poreznog okvira za kriptoimovinu te da bi takav porez bio usklađeniji s prekograničnom prirodom tržišta kriptoimovine i potaknuo usvajanje poreznih standarda na globalnoj razini;

21. naglašava da je za kriptoimovinu moguće predvidjeti nekoliko mogućnosti oporezivanja, kao što su porez na kapitalne dobitke koji proizlaze iz aktivnosti povezanih s kriptoimovinom (na temelju jedinstvene stope pristojbe za sve države članice), porez na transakcije kriptoimovinom ili porez na rudarenje i trgovanje kriptoimovinom koji se utvrđuje prema potrošnji električne energije i utjecaju na okoliš; poziva Komisiju da ocijeni učinak tih mogućnosti na europsko tržište kriptoimovine, da procijeni potencijalne prihode i iznese konkretan prijedlog;

Digitalno gospodarstvo

22. ponavlja svoj poziv iz prethodno navedenog stajališta od 23. studenoga 2022., u kojem je Parlament naveo da bi u slučaju jasnog manjka napretka na razini OECD-a prema multilateralnoj konvenciji do kraja 2023. trebalo podnijeti zakonodavni prijedlog za digitalni namet ili sličnu mjeru koji se može donijeti jednostrano i koji može poslužiti kao osnova za vlastita sredstva Unije kako bi se do 2026. ostvarili prihodi; pozdravlja činjenicu da je rasprava o doprinosu velikih pružatelja digitalnog sadržaja troškovima mreže još u tijeku;

23. nadalje, primjećuje da je širenje podatkovnog gospodarstva u Europi dovelo do naglog povećanja podatkovnog prometa, posebno tijekom pandemije, i do znatnih gospodarskih koristi za velika internetska poduzeća i telekomunikacijski sektor u cjelini; svjestan je utjecaja protoka podataka na okoliš; poziva Komisiju da utvrdi i ocijeni mjere za optimizaciju tog podatkovnog prometa i ograničavanje njegova ugljičnog otiska, među ostalim financijskim poticajima;

Vlastita sredstva temeljena na statistici

24. vidi veliku potencijalnu dodanu vrijednost vlastitih sredstava u obliku nacionalnih doprinosa temeljenih na statistici koji državama članicama pružaju poticaj i nagradu za dobru provedbu politika na razini Unije; poziva Komisiju da procijeni i simulira učinak takvih nacionalnih doprinosa izračunatih na temelju statističkih podataka u socijalnoj i ekološkoj domeni za koje su na godišnjoj osnovi dostupni robusni, pouzdani i zajednički usklađeni podaci Eurostata;

25. smatra da bi se točan opseg i stopa preuzetih obveza takvih nacionalnih doprinosa temeljenih na statistici mogli prilagoditi i kalibrirati na način kojim će se osigurati pravedna raspodjela sljedećeg paketa vlastitih sredstava; smatra da bi se takvim sveobuhvatnim i dobro razrađenim paketom vlastitih sredstava mogla zamijeniti i učiniti suvišnima sva umjetna smanjenja, paušalni rabati ili korektivni mehanizmi na prihodovnoj strani, kojima se ugrožava dosljednost i poticajna snaga politike vlastitih sredstava;

26. posebno poziva na uspostavu vlastitih sredstava koja se temelje na razlici u plaćama između spolova; ističe da bi se u okviru tog mehanizma udio doprinosa na temelju BND-a zamijenio novim ključem za raspodjelu kojim bi se od država članica s većom razlikom u plaćama između spolova zahtijevalo da na razmjeran način daju više od država članica s manjom razlikom u plaćama na temelju spolova;

27. poziva na ispitivanje mogućnosti uvođenja novih vlastitih sredstava povezanih s vrstama otpada koje nisu plastični ambalažni otpad, čime bi se, među ostalim, potaknulo države članice da povećaju udio otpada koji odlazi u ponovnu uporabu i oporabu materijala i time doprinesu cilju kružnoga gospodarstva;

28. poziva na uspostavu vlastitih sredstava koja se temelje na biootpadu; ističe da bi se u okviru tog mehanizma udio doprinosa na temelju BND-a zamijenio novim ključem za raspodjelu kojim bi se od država članica koje recikliraju manje biootpada zahtijevao veći doprinos nego od država koje recikliraju više biootpada; traži od Komisije da ocijeni može li se primijeniti i poticajni mehanizam za smanjenje opasnog otpada i poticanje njegove dekontaminacije kako bi se olakšalo njegovo recikliranje;

29. poziva na uspostavu vlastitih sredstava koja se temelje na otpadu od hrane; ističe da bi se u okviru tog mehanizma udio doprinosa na temelju BND-a zamijenio novim ključem za raspodjelu kojim bi se od država članica zahtijevalo da plaćaju doprinose na temelju količine otpada od hrane nastale u određenoj godini; smatra da bi ta vlastita sredstva potaknula države članice da provode politike za mjere smanjenja otpada od hrane u cijelom proizvodnom lancu i u fazi potrošnje;

Izvori prihoda koji nisu vlastita sredstava

30. ponavlja da bi se svi javni prihodi ostvareni provedbom politika Unije, provedbom propisa Unije ili upotrebom infrastrukture koju financira Unija trebali automatski, te u cilju uvećanja koristi, unijeti u proračun Unije, kao vlastita sredstva ili drugi prihodi, posebno ako naplatu, ubiranje i provedbu centralno organizira određena institucija Unije; poziva Komisiju da se pri sastavljanju prijedloga, te Parlament i Vijeće kao zakonodavna tijela, pridržavaju tog međusektorskog pristupa u svojem zakonodavnom radu;

31. ustraje u tome da bi proračunski prihodi u obliku pristojbi, naknada, kao što su one koje će se naplaćivati za izuzeća od obveze posjedovanja vize u okviru europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS), kada bude u funkciji, premije za prekomjerne emisije, novčane kazne zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja, kazne za kršenje pravila i slično, trebali biti sastavni dio godišnjeg proračuna; potvrđuje da iz razloga povezanih s Ugovorom takvi drugi prihodi moraju ostati samo dodatak uz vlastita sredstva u skladu s člankom 311., koja moraju ostati glavni izvor financiranja proračuna Unije;

32. skreće pozornost na poseban slučaj imovinske koristi ostvarene u kontekstu kaznenih presuda, a posebno oduzimanja imovine u slučaju nepoštovanja sankcija Unije; traži od Komisije da detaljno ocijeni kako bi se takvi prihodi ili kazne koje prikupljaju tijela država članica mogli staviti na raspolaganje proračunu Unije kao vlastita sredstva; podržava ideju da imovinska korist od oduzimanja i monetizacije imovine stečene kriminalnim aktivnostima postane oblik vlastitih sredstava Unije; podržava ideju da se imovinska korist od oduzimanja i monetizacije ruske imovine stavi na raspolaganje za pomoć i obnovu Ukrajine; predlaže preusmjeravanje tih sredstava preko općeg proračuna Unije i osiguravanje upravljačke strukture koja uključuje ukrajinski i Europski parlament;

Fiskalni legitimitet moraju osigurati izabrani predstavnici: ustavna, postupovna i povijesna razmatranja

33. podsjeća da rasprava o izvorima financiranja europskih integracija ima dugu i dinamičnu povijest; podsjeća da je člankom 49. Ugovora iz Pariza od 18. travnja 1951. o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik predviđeno da je „Visoko tijelo ovlašteno nabavljati sredstva potrebna za izvršavanje svojih zadaća nametanjem pristojbi na proizvodnju ugljena i čelika [te] ugovaranjem zajmova”;

34. naglašava da se u članku 201. Ugovora iz Rima od 25. ožujka 1957. o osnivanju Europske ekonomske zajednice navodi da „Komisija proučava uvjete pod kojima se financijski doprinosi država članica… mogu zamijeniti drugim sredstvima same Zajednice, posebno prihodima koji proizlaze iz zajedničke carinske tarife kada bude konačno uvedena”;

35. podsjeća da su se šefovi država ili vlada šest država članica u završnom priopćenju sa sastanka na vrhu u Haagu od 2. prosinca 1969. „dogovorili postupno zamijeniti… doprinose država članica vlastitim sredstvima [tj. sredstvima Zajednica], uzimajući u obzir sve interese koji se tiču cilja pravodobnog postizanja cjelovitog financiranja proračuna Zajednica… i jačanja proračunskih ovlasti Europskog parlamenta”;

36. žali zbog činjenice da su unatoč tim obvezama primarnog prava od Ugovora iz Luksemburga 1970. uvedene samo dvije nove vrste vlastitih sredstava, odnosno doprinos temeljen na BND-u 1988. i vlastita sredstva koja se temelje na nereciklirano plastičnom ambalažnom otpadu 2021.;

37. prepoznaje prednosti vlastitih sredstava koja se temelje na BND-u s obzirom na njihovu pouzdanu funkciju uravnoteživanja; žali zbog istrajne pretežnosti udjela nacionalnih doprinosa u sustavu vlastitih sredstava, koji sada iznosi oko 80 %; ističe skroman udio tradicionalnih i istinskih vlastitih sredstava, posebno carina, koji danas iznosi oko 13 %;

38. zaključuje da se trenutačnim financiranjem proračuna Unije narušavaju namjera osnivača Unije i duh Ugovora;

39. podsjeća na svoje savjetodavne ovlasti u pogledu Odluke o vlastitim sredstvima; uvjeren je da bi se trebala odobriti izraženija uloga Europskog parlamenta kao zakonodavnog i proračunskog tijela u temeljnom zakonodavstvu, kao i u godišnjem proračunskom postupku koji se odnosi na prihodovnu stranu i razine duga; smatra, nadalje, da bi Europski parlament trebao imati izraženiju ulogu u procesu donošenja odluka o vlastitim sredstvima kako bi se osigurale vidljivost, legitimnost i demokratska odgovornost javnih financija Unije;

40. podsjeća da bi se aranžmani o vlastitim sredstvima trebali rukovoditi općim ciljevima jednostavnosti, transparentnosti i pravičnosti; ponavlja svoje stajalište da bi trebalo ukinuti rabate i druge korektivne mehanizme;

41. ističe da je hitno potreban napredak u pogledu novih vlastitih sredstava koja nadilaze drugi paket uključen u Međuinstitucijski sporazum; podsjeća države članice da su multilateralni pregovori o višegodišnjem financijskom okviru nakon 2027. usko povezani s pregovorima o vlastitim sredstvima i dostatnom dostupnošću vlastitih sredstava; spreman je iskoristiti sve svoje proračunske ovlasti kako bi se osigurao jasan i učinkovit napredak u području vlastitih sredstava;

o

o o

42. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.